

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ**

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор
науково-методичної та
навчальної роботи

Жильцов О.Б.
2017 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Факультету інформаційних
технологій та управління

Вчений секретар Акіліна О.В.
Протокол № 7 від «19» квітня 2017 р.

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»

Галузь знань

0306 «Менеджмент і адміністрування»

Напрямок підготовки

6.030601 «Менеджмент»

Розглянуто і затверджено

на засіданні кафедри управління

Протокол № 8 від «05» квітня 2017 р.

Завідувач кафедри В.М. Гладкова

Програма комплексного іспиту з фахових дисциплін: «Менеджмент і адміністрування», «Право», «Економіка і фінанси підприємства», «Логістика», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Освітній менеджмент», «Управління персоналом» для напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 85 с.

Укладач: Кафедра управління

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	
Програма.	6
1. Менеджмент і адміністрування.	6
2. Право.	8
3. Економіка і фінанси підприємства.	10
4. Логістика.	11
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	13
6. Освітній менеджмент.	15
7. Управління персоналом.	17
Критерії оцінювання знань.	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма комплексного іспиту за фаховим спрямуванням з дисциплін: «Менеджмент і адміністрування», «Право», «Економіка і фінанси підприємства», «Логістика», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Освітній менеджмент», «Управління персоналом» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою управління ФІТУ на основі ОПП бакалавра за напрямом 6.030601 «Менеджмент» відповідно до затвердженого навчального плану. Програма включає питання 7 нормативних дисциплін: менеджмент і адміністрування, право, економіка і фінанси підприємства, логістика, зовнішньоекономічна діяльність підприємства, освітній менеджмент, управління персоналом. Програма комплексного іспиту за фаховим спрямуванням визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів на завершальному етапі навчання.

Комплексний іспит за фаховим спрямуванням проводиться **в письмовій формі** за білетами, затвердженими кафедрою управління. Час виконання завдання – три астрономічні години.

У результаті складання комплексного іспиту за фаховим спрямуванням студент повинен продемонструвати **знання**:

- основних понять і категорій управління;
- складових елементів, етапів, інструментів реалізації та забезпечення взаємозв'язків функцій управління;
- процесів прийняття і методів обґрунтування управлінських рішень;
- механізмів адміністрування у процесі управління організаціями;
- функцій і методів адміністрування, що зумовлюють відповідні управлінські взаємовідносини в органах управління організацій різних форм і сфер діяльності;
- вимог до менеджера у сучасній системі персонального менеджменту;
- принципів і основних форми виразу ділового іміджу;
- суттєвих особливостей управлінської роботи;
- методів і концептуальних підходів до управління часом і економізації дій менеджера;
- засобів раціоналізації праці менеджера і підвищення її ефективності;
- принципів й підходів професійної організаційної діяльності в сфері управління по проектуванню й удосконалюванню адміністративно-управлінських технологій, побудові раціональних структур управління;
- вимог до оформлення службових документів і порядку їх проходження;
- методів оцінки і показники ефективності управлінської праці.

Уміти:

- використовувати базові інструменти управління організацією;
- організувати та планувати, здійснювати поточний контроль і

координацію діяльності підприємства;

- делегувати повноваження, здійснювати керівництво колективом для досягнення поставлених цілей на рівні сучасних вимог;
  - створювати оптимальний мікроклімат для реалізації творчого потенціалу працівників у конкурентному робочому колективі;
  - спілкуватися, контактувати з людьми, здійснювати мотивацію їх діяльності, підтримувати нові ідеї;
  - розробляти технології з прийняття та реалізації управлінських рішень;
  - структурувати завдання відповідно до чисельності та кваліфікації виконавців, визначати черговість робіт, розраховувати термін їх виконання, з урахуванням ділових та особистісних рис добирати виконавців, розподіляти завдання;
  - організовувати та проводити наради і збори, здійснювати підготовку та проведення ділових зустрічей, переговорів;
  - використовувати технічні засоби управління;
  - складати та оформлювати документи: організаційно-розпорядчі, з особового складу, господарської та зовнішньоекономічної діяльності;
  - формувати потоки документів, організовувати порядок проходження і виконання документів;
- визначати та оцінювати ефективність менеджменту.

ПРОГРАМА

1. МЕНЕДЖМЕНТ І АДМІНІСТРУВАННЯ

- Надайте порівняльну характеристику основних шкіл управління: науковий менеджмент; адміністративний менеджмент; менеджмент людських відносин та поведінковий менеджмент; кількісний менеджмент; системний менеджмент; ситуаційний менеджмент.
- Охарактеризуйте концепцію бюрократії Макса Вебера. Ваше бачення її сучасної трансформації.
- Надайте визначення поняття «організація», прокоментуйте сутність її базових цінностей, стратегічних завдань та короткотермінових цілей.
- Охарактеризуйте моделі прийняття управлінських рішень.
- Охарактеризуйте ситуаційні фактори планування: рівень управління; життєвий цикл організації; ступінь невизначеності середовища. Фактори, що впливають на ефективність планування в організації.
- Модель процесу планування роботи: розробка місії організації; формулювання цілей; оцінювання і аналіз зовнішнього середовища; управлінське обстеження сильних і слабких сторін організації; аналіз стратегічних альтернатив; вибір стратегії; оцінювання стратегії щодо її відповідності місії; реалізація стратегії; корекція місії.
- Поясніть вибір стратегії бізнесу (типові стратегії М. Портера).
- Охарактеризуйте відомі вам моделі проектування роботи.
- Мережа процесів організації: основні процеси, допоміжні процеси та процеси управління організацією. Правила для визначення розміру і числа процесів.
- Прокоментуйте типи проектування організаційних структур.
- Поясніть зміст та послідовність робіт у процесі побудови структури управління організацією.
- Поясніть сутність та теоретичні засади мотивування діяльності персоналу.
- Поняття та види контролю, його місце в системі управління.
- Поясніть особливості регулювання та його характеристики на конкретних прикладах: впровадження нової технологічної лінії; укладення угоди з новим партнером; застосування нової системи матеріального стимулювання.
- Процес комунікації і ефективність управління.
- Класифікація підходів до розуміння лідерства та стилів керівництва.
- Охарактеризуйте технологію проведення нарад та зборів.
- Наведіть загальну характеристику етапів процесу планування ділових переговорів.
- Поясніть організаційні форми діловодства в організації та прокоментуйте їх ефективність.
- Ваше бачення організації виробничого процесу у просторі та часі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=01y1996&find=1&typ=100>.
2. ТИПОВА ІНСТРУКЦІЯ з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади: затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1242 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1242-2011-%D0%BF>.
3. Алексеев А., Пигалов В. Деловое администрирование на практике: инструментарий руководителя. – М.: Технол. Шк. Бизнеса, 2000.
4. Бакуменко В.Д. Адміністративний менеджмент : [навч. посібник] / В.Д. Бакуменко, В.І. Тимцуник. — К.: Центр підготовки навчально-методичних видань КНТЕУ, 2013. — 334 с.
5. Бородіна, О. А. Адміністративний менеджмент : навч. посіб. / О. А. Бородіна, Я. О. Ходова ; Приазов. держ. техн. ун-т. - електрон. текст. дан. - Маріуполь : ПДТУ, 2015. - 84 с.
6. Білецька К. В. Основи менеджменту : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / К. В. Білецька ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2013. – 226 с.
7. Бутко М. П. Виробничий менеджмент : підручник / М. П. Бутко, С.М. Задорожна, Н.В. Іванова та ін. – К. : ЦУЛ, 2015. – 424 с.
8. Гуменюк В.І. Менеджмент організацій : навч. посіб./ В.І. Гуменюк та ін.. – К.: Знання, 2012. – 503 с.
9. Ігнат'єва І. А. Менеджмент організацій (малого та середнього бізнесу) : підручник / І. А. Ігнат'єва, О. М. Паливода, Р. В. Янковой. – К. : КНУТД, 2014.
10. Менеджмент : навч. посіб. / [Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Поканевич, та ін.]; за заг. редакція Г. Є. Мошека. – К. : Ліра-К, 2015. – 550 с.
11. Монастирський Г.Л. Теорія організації : підручник / Г.Л. Монастирський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 288 с.
12. Мошек Г.Є. Основи менеджменту: теорія і практика : навч. пос. / за заг. редакція Г. Є. Мошека. – К.: «Видавництво Ліра - К», 2017. – 528 с.
13. Основы менеджмента : [Учебник]: Пер. с англ. / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури ; Общ. ред. и вступ. ст. Л. И. Евенко. - 3-е изд. - М. : Дело, 2000.
14. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.А. Мазараки; Харків: Фоліо, 2014. – 846 с.
15. Осовська Г. В. Менеджмент організацій : підручник / Г. В. Осовська, Л. Ц. Масловська, О. А. Осовський. – К.: Кондор-Видавництво, 2014. – 366 с.
16. Осовська Г. В. Менеджмент : підручник / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. - К. : Кондор-Видавництво, 2015. - 563 с.

17. Старченко В.Г. Операційний менеджмент: навч. посіб. / В.Г. Старченко, І.В. Калінько, І.А. Косач. – К. : Кондор-Видавництво, 2015. – 264 с.
18. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / Федоренко В. Г. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2015. – 492 с.
19. Череп А.В. Інноваційний менеджмент: підручник / А.В. Череп, Т.В. Пуліна, О.Г. Череп. – К. : Кондор-Видавництво, 2014. – 452 с.
20. Черчик Л.М. Менеджмент продуктивності: конспект лекцій / Л.М. Черчик. – Луцк: СНУ ім. Лесі Українки, 2014. – 114 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/5658/3/men_prod_k1.pdf

2. ПРАВО

- Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України, гарантії їх дотримання.
- Поняття та структура адміністративно-правової норми.
- Поняття суб'єктів адміністративного права.
- Основні поняття, функції, принципи та система кримінального права.
- Класифікація злочинів. Злочини у сфері господарської діяльності.
- Поняття цивільних правовідносин (об'єкти та суб'єкти правовідносин).
- Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні.
- Юридична відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.
- Регулювання сімейних відносин.
- Правове регулювання прийому на роботу та звільнення.
- Прокоментуйте правове регулювання оплати праці на сучасному етапі.
- Охарактеризуйте поняття, зміст і види трудового договору.
- Правові аспекти робочого часу. Його поняття та види.
- Загальна характеристика закону України «Про відпустки». Поняття та види відпусток.
- Організація охорони праці на виробництві.
- Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
- Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів.
- Характеристика органів, що розглядають трудові спори.
- Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов. Колективні трудові спори. Органи з вирішення колективних трудових спорів.
- Охарактеризувати загальнообов'язкове пенсійне страхування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // Відомості ВВР України. – 1996. - №30. – Ст.141
2. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1990, N 31, ст.429
3. Загальна декларація прав людини, 1948.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). - 1984, додаток до N 51, ст.1122
5. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 25-26, ст.131
6. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356
7. Сімейний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 21-22, ст.135
8. Кодекс законів про працю // ВВР, 1971, додаток до N 50, ст. 375
9. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144
10. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 6. - Ст. 56.
11. Податковий Кодекс України. // Відомості ВР України . – 2011. - N 13-14, N 15-16, N 17. - ст.112
12. Бюджетний Кодекс України // Відомості ВР України. -2010. - N 50-51. - ст.572
13. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - N 40-41, 42. - ст.492
14. Кримінально-процесуальний кодекс України // ВВР. - 1961. - N 2. - ст. 15
15. Господарський процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - N 6. - ст.56
16. **З а к о н У к р а ї н и** «Про державну виконавчу службу», від 24 березня 1998 р.
17. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1991 // Відомості ВВР України. - 1991.- №14. – Ст.170.
18. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності:Закон України від 15.09.1999р. // Відомості ВВР України. – 1999. - №45. – Ст.397.
19. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. // Відомості ВВР України. – 1997. -№2. – Ст.4.
20. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. // Відомості ВВР України. - 1995. - №17. – Ст.121.
21. **З а к о н У к р а ї н и** Про судоустрій і статус суддів // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - N 41-42, N 43, N 44-45. - ст.529
22. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Державну виконавчу службу України» від 06 квітня 2011 р.

3. ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

- Охарактеризуйте фінансову діяльність підприємства, її зміст та напрями.
- Охарактеризуйте фінансові ресурси підприємства.
- Поясніть форми державного регулювання фінансової діяльності підприємства.
- Вплив організаційно-правових форм господарювання і галузевих особливостей на фінансову діяльність фірм, компаній, корпорацій.
- Опишіть склад і структуру основних засобів підприємства, їх вартісну оцінку.
- Джерела фінансування відтворення основних засобів.
- Прокоментуйте значення планування витрат. Методи планування змінних і постійних витрат. Розкрийте сутність і значення фінансового планування.
- Охарактеризуйте методи калькулювання собівартості продукції.
- Переваги системи обліку витрат «директ-костинг».
- Визначення точки беззбитковості і запасу міцності.
- Характеристика та склад грошових надходжень підприємства.
- Поясніть економічний зміст, назвіть функції і види прибутку.
- Сутність та схема формування балансового прибутку підприємств.
- Сутність і методи обчислення рентабельності. Види показників рентабельності.
- Назвіть та поясніть основні поняття системи бюджетування.
- Розкрийте структуру бюджетів підприємства.
- Поясніть сутність поняття капітал підприємства.
- Дайте характеристику лізингу та лізингових операцій з розміщення рухомого і нерухомого майна.
- Визначте методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства.
- Розробка проекту фінансового оздоровлення підприємств.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // Відомості ВРУ, 1996, №30, ст. 141.
2. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003.
3. Податковий Кодекс України. // Відомості ВР України . – 2011.
4. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни - 3-тє вид., випр. і допов. - К. : Знання-Прес, 2009.
5. Базецька Г. І. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері. [текст]: навч. посіб. / Г. І. Базецька, Л. Г. Суботовська, Ю. В. Ткаченко. - Х.: ХНАМГ, 2012.- 292 с.
6. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. /І.М.Бойчик.– К. : Атіка, 2012. – 543 с.

7. Брюховецька Н.Ю. Фінанси підприємств: навч. посібник / Донецький ун-т економіки та права. Кафедра фінансів. - Донецьк : ДонУЕП, 2006. - 215с.
8. Гриньова В.М. Коюда В.О. Фінанси підприємств: навч. посіб. 3-є вид., стер. - К.: Знання-Прес, 2006. - 423 с.
9. Демиденко Л.М., Субботович Ю.Л. Податкова система. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2007.
10. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – Вид. 2-ге перероб. і допов. – К.: «Видавництво Ліра - К», 2017. – 600 с
11. Економіка підприємства : навч. посіб. / за ред. А. В. Шегди. – К. : Знання-Прес, 2011. – 651 с.
12. Ли Ф. Ченг, Финнерти И. Джозеф. Финансы корпорации: теория, методы и практика. Пер. с англ. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 686 с.
13. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. : навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2013 - 504с.
14. Олександренко, І.В. (2017) Фінанси підприємств : конспект лекцій для студ. економічних спец. денної та заоч. форм навч. / уклад. І.В. Олександренко. – Луцьк : Луцький НТУ, 2017. – 171 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repo.lntu.edu.ua/2893/>
15. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія). - К.: КНЕУ, 2008.
16. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Національний банк України; Університет банківської справи. - К.: УБС НБУ, 2007.
17. Управління ресурсами підприємства: колективна моногр. / за заг. ред. к.е.н., проф. Г.О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2014. – 418, [6] с.
18. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М.Д.Білик, Л.Д.Буряк та ін. : кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2012. – 546 с.
19. Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І. Бізнес-діагностика підприємства: навч. посіб. [Електронний ресурс] / Г.О. Швиданенко, А.І. Дмитренко. – К.: КНЕУ, 2013. – 448, [4] с.

4. ЛОГІСТИКА

- Основний метод логістики - міжнародний інжиніринг та його складники.
- Прокоментуйте логістичну концепцію «Just-In-Time».
- Охарактеризуйте задачі і функції закупівельної логістики.
- Охарактеризуйте логістичні концепції «Optimized Production Technology» (OPT) та «Lean Production» (LP).
- Охарактеризуйте логістичні концепції «"Total Quality Management» (TQM), «Service Response Logistics» (SRL) та «Rules Based Reorder» (RBR).
- Ваше розуміння концептуальних засад *маркетингової політики розподілу та маркетингової логістики.*

- Охарактеризуйте концепції «Quick Response» (QR), «Continuous Replenishment» (CR) та «Automatic Replenishment» (AR).
- Охарактеризуйте сучасні логістичні організації в світі та Україні.
- Концептуальні основи міжнародної логістики (міжнародні перевезення, міжнародні запаси, міжнародне пакування, міжнародне зберігання).
- Поясніть геопросторовий аспект логістики (ТО логістичної системи мікро, мезо, макро, мега та мета рівня).
- Поясніть фінансовий аспект логістики (важливість ефективного фінансового стимулювання в ланцюгах поставок; фінансові потоки в логістиці та їх класифікація за 12 ознаками; причини, етапи та методи узгодження фінансових стимулів з метою попередження проблем у ланцюгах постачання).
- Митна логістика та її компонентна структура (комплексна структура митної логістики; логістичні особливості митних режимів; регіональна та функціональна структура митної логістики та її рівні; Всесвітня митна організація).
- Методи оцінки ефективності закупівлі матеріальних ресурсів з точки зору логістики.
- Сутність виробничої логістики та концепцій її організації.
- Складові логістичного процесу на складі.
- Сутність і завдання транспортної логістики.
- Організація логістики транспортно-експедиційного обслуговування.
- Роль, функції та критерії вибору експедиторів і транспортно-експедиційних посередників.
- Сутність логістики сервісу та її види.
- CASE-технології у логістичному менеджменті

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Джеймс С. Джонсон, Дональд Ф. Вуд. Современная логистика. – Санкт-Петербург, 2002.
2. Заборська Н. К. Основи логістики: навчальний посібник / Н. К. Заборська, Л. Е. Жуковська. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. – 215 с.
3. Кобзев В. В. Логістичний менеджмент: навчальний посібник / В. В. Кобзев, В. М. Гончаров, В. О. Левенцов та ін. — Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2014. — 416 с.
4. Крикавський Є.В., Чернописька Н.В. Логістичні системи: навч. посібник. – Львів: Видавництво «Львівська політехніка», 2012. – 312 с.
5. Логістика : навчальний посібник для студентів галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування" всіх форм навчання / К. В. Мельникова, Т. О. Колодізева, О. В. Авраменко та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Ястремської О. М. - Х. : ХНЕУ ім. С Кузнеця, 2015. -272 с.
6. Логістика : навч. посібник / О. М. Тридід [и др.]. - К. : Знання, 2008. - 566 с.

7. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика: Навч. пос. / Я.Б. Олійник, І.Г. Смирнов. – К.: Обрії, 2011. – 544 с.
8. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навч. пос. – К.: Знання, 2009. – 444 с.
9. Смирнов І.Г., Косарева Т.В. Транспортна логістика: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2008. – 224 с.
10. Тридід О. М. Логістика : Конспект лекцій / О. М. Тридід [и др.] ; Харківський держ. економічний ун-т. - Х. : ХДЕУ, 2004. - 168 с.
11. Шевців Л.Ю., Петецький І. Логістичні витрати підприємства: формування та оцінювання: монографія. – Львів: Видавництво «Львівська політехніка», 2011. – 244 с.

5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

- Охарактеризуйте систему органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.
- Охарактеризуйте основні завдання розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
- Визначте сутність нетарифних обмежень та прокоментуйте їх особливості.
- Дайте класифікацію функцій митних органів та їх характеристику.
- опишіть акцизний збір та податок на додану вартість як інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
- опишіть митний тариф як найбільш поширений регулятор зовнішньоекономічної діяльності.
- Визначте сутність квотування як одного із видів кількісних обмежень експортно-імпортних операцій нетарифного регулювання.
- опишіть функції митних служб при здійсненні ними митного контролю.
- Функції Національного банку в системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
- Прокоментуйте завдання органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю.
- Поясніть форми виходу підприємств на зовнішні ринки.
- Сутність зустрічної торгівлі та класифікація зовнішньоторговельних угод.
- Бартерні операції як вид зустрічної торгівлі. Переваги та недоліки бартеру.
- Класифікація зовнішньоторговельних операцій, що передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем та їх характеристика: комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, угоди типу «світч», угоди типу «офсет», рамочні угоди, угоди позитивної зустрічної торгівлі, угоди щодо зворотного експорту, програми пов'язування імпорту та експорту, обов'язки що передбачають участь інвестора в експорті товарів.
- Характеристика операцій промислового співробітництва, його види:

підрядне кооперування, договірна спеціалізація, спільне виробництво. Суть операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах при здійсненні зустрічної торгівлі.

- Поняття лізингу, лізингові операції з розміщення рухомого і нерухомого майна та як особливий вид інвестиційної діяльності.

- Класифікація лізингових операцій залежно від лізингових платежів: лізинг з грошовим платежем, лізинг із компенсаційним платежем та лізинг із змішаним платежем.

- Тактика і стратегія проведення переговорів при укладанні зовнішньоекономічної угоди.

- Процедура укладання зовнішньоторговельного договору.

- Зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб. пособие для студ. вузов / Ф.В. Зиновьев (ред.). – Симф.: Таврия, 2010. – 160 с.

2. Гаврилюк Олег Вікторович. Іноземні інвестиції / НАН України; Інститут і світової економіки і міжнародних відносин. – К., 2008. – 200 с.

3. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеторговых операций: Учебно-практическое пособие. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 2011. – 592 с.

4. Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. – К.: ВП «Деміург», 2009. – 296 с.

5. Экспорт. Импорт. Транзит: Митне оформлення товарів: Станом на 1 лютого 2001р. Олександр Валентинович Старцев. – К.: Истина, 2008. – 397 с.

6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91.

7. Зінь Е.А., Дука Н.С. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. д.е.н., професора Е.А. Зіня. – К.: Видавництво «Кондор», 2009. – 432 с.

8. Коваленко Г., Грек Г. Внешнеэкономическая деятельность: экспортно-импортные операции, валютное регулирование / Центр юридического и бухгалтерского сервиса «Аверс». – Д.: Издательский дом «Владимир Дудник». 2010. – 196 с.

9. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие. – К.: СПЛАЙН, 2008. – 220с.

10. Макогон Ю.В., Кравченко В.А., Фомичева Н.В., Кузнецова С.В., Кузнецов В.Г. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Учеб. пособие для студ. экон. спец. вузов / Ю.В.Макогон (ред.). – 2.изд., перераб. и доп. – Донецк: Донеччина, 2008. – 496 с.

11. Носова Ольга Валентиновна. Иностраннные инвестиции в ранзитивной экономике Украины. – Х.: Основа. 2009. – 232 с.

12. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. для студ. экон. спец. / М.Є. Дворніков / Вінниц. держ. техн. ун-т. – Вінниця, 2007. – 155 с.

13. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Положення Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків України від 05.10.1995.
14. Про єдиний митний тариф Україні. Декрет Кабінет Міністрів України від 11.01.1993.
15. Про міжнародному комерційний арбітражу. Закон України від 24.02.1994.
16. Про облік окремих видів зовнішньоекономічних договорів (контрактів) в Україні. Указ Президента України від 07.11.1994.
17. Про операції з давальницькою сировиною зовнішньоекономічних відносинах. Закон України від 15.09. 1995.
18. Про перелік товарів, експорт і імпорт яких підлягає квотуванню і ліцензуванню в 1998 році. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.01.1998.
19. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. Закон України від 23.09.1994.
20. Про регулювання бартерних (товарообмінних) операцій з області зовнішньоекономічної діяльності. Указ Президента України від 27.01.1995.
21. Про систему валютного регулювання і контролю. Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993.
22. Про ставки митних зборів Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.1997.
23. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 377 с.
24. Управление внешнеэкономической деятельностью. Учебное пособие. / Под редакцией Кредисова А.И. – К.: Вира, 2009. – 640 с.
25. Цивільний Кодекс України.

6. ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ

- Розкрити основні проблеми та визначення понять «управління» та «менеджмент» як загальної теорії управління. Показати різні точки зору вчених щодо проблем управління та менеджменту.
  - Охарактеризуйте сучасну структуру освіти в Україні.
  - Ваше бачення ролі держави у фінансуванні освіти.
  - Охарактеризуйте сучасні підходи до організації навчального процесу.
  - Прокоментуйте цілі та функції державної політики у сфері освіти.
  - Прокоментуйте десять закономірностей освітнього менеджменту.
  - Ваше бачення кадрового потенціалу навчального закладу.
  - Прокоментуйте професійні якості та специфічні функції менеджера освіти.
  - Прокоментуйте особливості менеджменту у сфері освіти. Охарактеризуйте функції менеджменту в навчальному закладі.
  - Процес освіти: сутність, цілі та функції.

- Дати загальне визначення педагогічної системи як певної цілісності, що складається із взаємопов'язаних частин, кожна з яких долучає свій внесок до характеристик цілого.
- Розкрити сутність структурних елементів педагогічного процесу як керуючої (управлінської) так і керованої (функціонально-виробничої) підсистем.
- Показати взаємопов'язаність структурних елементів підсистем, їх взаємозв'язок і взаємозалежність. Розкрити особливості функціонування цих підсистем їх принципи та функції.
- На прикладі НЗ показати функціонування керуючої та керованої підсистем, їх особливості взаємодоповнення та взаємозалежність в системі ефективної взаємодії по вирішенні покладених на них завдань.
- Показати вплив на функціонування НЗ інших керуючих систем. Розкрити їх взаємодію, взаємовідносини та взаємозалежність.
- Показати, який ряд завдань має вирішити менеджер освіти для вироблення та прийняття управлінських рішень.
- Пояснити структуру прийняття рішення як вольовий акт із етапами прийняття управлінських рішень.
- Розкрити роль інформаційних технологій в освіті загалом і зокрема суттєвого підвищення якості ефективності управління завдяки застосуванню нових інформаційних технологій.
- Державна політика в галузі середньої освіти зафіксована у законі України «Про освіту», Законі України «Про загальну середню освіту».
- Управлінська діяльність керівника НЗ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бегей В.М. Управління загальноосвітньою школою на демократичних засадах. - Львів, 1995
2. Боголіб Т.М. Управление школой: экономический аспект. -М., 1990.
3. Внутрешкольное управление. Вопросы теории и практики Под. ред Т.И. Шамовой. - М., 1991.
4. Державна національна програма „Освіта” („Україна ХХІ століття”).К, 1994.
5. Закон України „Про освіту” – К, 1996
6. Закон України „Про загальну середню освіту”. - К, 1999.
7. Конституція України. - К., 1996.
8. Кобзарь Б С. Улравленне школой продленного дня. - К., 1988.
9. Конаржевский Ю.А. Педагогический анализ учебно-воспитательного процесса и управления школой. - М., 1986.
10. Кондаков МИ. Теоретические основы школоведения. -М, 1982.
11. Москалець В.П Психологічне обґрунтування української національної школи. - К., 1994.
12. Оношків З.М. Основи школознавства - Тернопіль, 1996.

13. Островерхова Н.М, Даниленко ЛІ. Ефективність управління загальноосвітньою школою: соціально-педагогічний аспект., - К., 1996.
14. Портнов МІ. Азбука школьного управління. - М, 1991. Пикельная В.С. теоретические основы управления (школоведческий аспект). - М., 1990.
15. Розмова з молодим директором школи.//Вибрані твори в 5-ти томах. - К., 1976. - т.4.
16. Управление современной школой: Пособие для директора школы (Под Ред. М.М. Поташника. - М, 1992.
17. Фролов П.Г. Школа молодого директора. - М., 1988.
18. Яремчук В.Д. Національні проблеми загальноосвітньої школи України: історія і сучасність. - К., 1993.

7. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

- Визначте сутність складових (підсистем) системи управління персоналом.
- Охарактеризувати зміст, завдання і основні підходи до оцінки персоналу.
- Назвати та охарактеризувати етапи розвитку колективу організації. Як проявляється фактор згуртованості на кожному із етапів.
- Назвіть особливості управління персоналом на етапах розвитку колективу.
- Дайте визначення поняття «методи управління персоналом». Розкрийте сутність адміністративних, економічних та соціально-психологічних методів управління.
- Охарактеризуйте процеси підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу
- Порівняйте типи кадрової політики за рівнем впливу на кадрову ситуацію, а саме: реактивну, пасивну, превентивну та активну.
- Прокоментуйте критерії відбору і оцінки кандидатів при прийнятті на роботу.
- Назвіть особливості управління персоналом у закордонних компаніях: можливості використання досвіду.
- Надайте характеристику персоналу організації. Соціальна структура персоналу: за віком, статтю, стажем роботи, рівнем освіти.
- Охарактеризуйте чисельність персоналу: нормативний, штатний, фактичний склад працівників.
- Поясніть роль корпоративної культури в системі управління персоналом.
- Поясніть роль комунікацій в управлінні персоналом.
- Охарактеризуйте соціально-психологічні особливості колективу як об'єкта управління.
- Поясніть сутність та значення соціального розвитку колективу.
- Поняття та значення сучасної кадрової політики організацій.

- Охарактеризуйте роль держави у здійсненні кадрової політики.
- Поясніть вплив стилю керівництва на кадрову політику.
- Охарактеризуйте призначення та роль сучасних служб персоналу в організації.
- Розкрийте сутність стратегічного планування людських ресурсів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс законів України про працю. – Київ, 1998.
2. Про оплату праці: Закон України – Урядовий кур’єр, 1995.
3. Закон України «Про зайнятість населення». Закони України. Том 1. – К., 1999. С. 252-268
4. Закон України «Про колективні договори і угоди». Закони України. Том 6. – К., 1996. С.5-11.
5. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)». Закони України. Том 15. – К., 1999. С.332-343.
6. Закон України «Про оплату праці». Закони України. Том 8. – К., 1997. С.210-218.
7. Закон України «Про охорону праці». Закони України. Том 4. – К., 1996. С. 114-133.
8. Балабанова, Л. В. Управління персоналом : підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак ; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Київ : ЦУЛ, 2011. – 467, [1] с.
9. Бірдус, Л. В. Управління персоналом вищого рівня: стратегія та прогнозування / Л. В. Бірдус, М. А. Бірдус // АгроСвіт. – 2015. – № 21. – С. 12–14.
10. Виноградський, М. Д. Управління персоналом : навч. посіб. / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. – 2-ге вид. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 500, [4] с.
11. Вовк, О. Корпоративний мікроклімат в аудиторських фірмах: як зробити сприятливим / О. Вовк // Аудитор України. – 2015. – № 7–8. – С. 116–120.
12. Данько, Н. Добре слово й кішці приємне, або про мотивацію в охороні праці / Н. Данько // Охорона праці. – 2015. – № 6. – С. 24–27.
13. Данюк, В. М. Кадрове діловодство : навч. посіб. / В. М. Данюк, Л. П. Кулаковська ; М-во освіти і науки України. – Київ : Каравела, 2006. – 240 с.
14. Захарова, О. Привабливий бренд роботодавця: умови створення та інструменти оцінки / О. Захарова // Україна: аспекти праці. – 2015. – № 4. – С. 18–23.
15. Михайлова, Л. І. Управління персоналом : навч. посіб. / Л. І. Михайлова. – Київ : ЦНЛ, 2007. – 296 с.
16. Олійник, О. Гендерний аспект аудиту персоналу / О. Олійник // Україна: аспекти праці. – 2015. – № 3. – С. 33–37.
17. Осіпова, А. Ю. Особливості моніторингу показників ефективності використання персоналу підприємства у механізмі управління / А.

Ю. Осіпова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 7/8. – С. 135–141.

18. Рульєв, В. А. Управління персоналом : навч. посіб. для студентів вузів / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич, Т. Л. Мостенська. – Київ : Кондор, 2013. – 309, [3] с.

19. Скібіцька, Л. І. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – 2-ге вид. – Київ : Кондор, 2009. – 383 с.

20. Управління персоналом : навчальний посібник / М. Д. Виноградський, С. В. Беляєва, А. М. Виноградська, О. М. Шканова ; М-во освіти і науки України, Київ. економ. ін-т менеджменту «Екомен». – Київ : ЦНЛ, 2006. – 504 с.

21. Хміль, Ф. І. Управління персоналом : підручник / Ф. І. Хміль. – Київ : Академвидав, 2006. – 488 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	Оцінка за національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	90 – 110 балів	Відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	Добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.	69 – 74 балів	Задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	Незадовільно